

кондитерська, хлібопекарна, консервна, безалкогольна галузі. При цьому інвертований рідкий цукор значно збільшує термін зберігання і покращує якість продукції, у виготовленні якої він застосовується. Особливо це стосується виробництва фруктових напоїв, органолептичні та якісні властивості яких пов'язані з величиною рН розчину. Інвертований цукор також надає продукту більшу стійкість, запобігає черствінню хлібобулочних виробів, а при використанні в домашніх умовах - забезпечує гарний смак і свіжість продуктів. Інвертований рідкий цукор, збагачений корисними фруктово-ягідними добавками, наприклад, малиновими, полуничними, смородиновими сиропами, може надходити безпосередньо в роздрібну торгівлю для реалізації кінцевому споживачу. При виготовленні кондитерських виробів і консервуванні фруктів високий осмотичний тиск цих сиропів зумовлює швидке проникнення глюкози і фруктози в тканину фруктів, що консервуються, і запобігає «зацукренню» джемів та варення.

Ще одним із можливих шляхів розширення асортименту цукру є виробництво кристалічного цукру ароматизованого натуральними добавками (біологічно-корисними комплексами ягідної сировини (малина, смородина, вишня тощо)).

Список літератури:

1. Ємцев В.І. Забезпечення конкурентоспроможності підприємств цукробурякового підкомплексу в умовах конкурентного середовища: монографія / В.І. Ємцев. – К. : ЦП «КОМПРИНТ», 2013. – 477 с.
2. Ярчук М.М. Аналітична інформація про підсумки роботи Національної асоціації цукровиків України в 2013 р. / М.М. Ярчук // Матеріали науково-технічної конф. цукровиків України «Конкурентоспроможність українського цукру на національному і світовому ринках – вимоги часу» - К.: «Цукор України», 2014. - С. 7-28.
3. Статистичний щорічник України за 2013 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
4. Украинцы отказываются от употребления биологически ценных продуктов [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.kommersant.ua/doc/2393115>.
5. В Украине используют сахарозаменители, запрещенные за рубежом [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.kommersant.ua/doc/2275494>.

ІННОВАЦІЇ ЯК ОСНОВНИЙ КОМПОНЕНТ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

Нестеренко О.С., аспірант кафедри економіки та управління національним господарством, ОНЕУ, м. Одеса, Україна

Передвісником сучасних підходів і ідей сталого розвитку слід вважати нашого співвітчизника академіка В.І.Вернадського, який майже століття тому створив вчення про ноосферу, єдність людини і природи, їхній тісний взаємозв'язок і взаємний вплив.

В.І.Вернадський з його геніальною прозорливістю значною мірою випередив свій час. Людство підійшло до розуміння його ідей значно пізніше, у другій половині ХХ століття, коли реальна дійсність, практика виробництва, розподілу і споживання виявили небезпеку і згубність подальшого слідування засадам індустріальної моделі економічного, та й не лише економічного, а усього суспільного розвитку. Для цієї моделі було характерним насильницьке, завойовницьке ставлення до природи, ілюзія невичерпності дешевих природних ресурсів, ставка на масштабність, а не ефективність виробництва. Потреби людей розвивалися, зростали кількісно і якісно, споживання збільшувалося за рахунок екстенсивного зростання, без врахування необхідності підтримки стабільного існування екосистем та обмеженості ресурсів (перш за все сировини та енергоносіїв) у глобальному масштабі. Треба також взяти до уваги, що такий розвиток був пов'язаний з політикою індустріально розвинених країн, які забезпечували добробут і високі життєві стандарти переважної більшості населення значною мірою за рахунок країн, які, позбавляючись колоніальної залежності, лише визначали шляхи політичного та економічного розвитку. Зростає розрив у рівні життя, економічному та науково-технічному розвитку між так званим «золотим мільярдом» (населення найбільш розвинених країн) та колишньою колоніальною «периферією».

Словосполучення «сталий розвиток» є перекладом з англійської мови: *sustainable development* означає дослівно «розвиток, що підтримується» (*sustain* – опора, підтримувати, витримувати), загальна концепція стосовно необхідності встановлення балансу між задоволенням сучасних потреб людства і захистом інтересів майбутніх поколінь, включаючи їх потребу в безпечному і здоровому довкіллі.

Починаючи із середини ХХ ст., науково-технічний прогрес став об'єктом численних досліджень — як каталізатор технологічних зрушень та чинник економічного зростання, а пізніше, за умови стрімкого розгортання глобалізаційних процесів та посилення нестабільності світової економіки — як визначальний фактор економічного розвитку.

Упровадження інновацій у виробництво та в соціально-економічну сферу здійснює вирішальний вплив на рівень економічного розвитку. Формується інноваційна модель економічного розвитку, в якій на перше місце, за значенням, виходить людський потенціал та сума накопиченого знання.

Необоротний характер переходу суспільства до інноваційно-глобалізаційної стадії обумовлює доцільність подальшої розбудови поняття сталого розвитку в глобальному масштабі в контексті «сталого інноваційного розвитку», через додання до економічної, соціальної, екологічної складових, четвертої — інноваційної компоненти. Оновлена концепція сталого інноваційного розвитку має бути закладена в основу інноваційних конкурентних стратегій суб'єктів світового господарства, а також організацій всіх типів.

Водночас інновації, ефект яких багаторазово підсилюється інтеграційними процесами, креативними формами взаємодії та співпраці на всіх рівнях

господарювання, перетворились на універсальний двигун суспільного розвитку, рушійну силу глобалізації, джерело якісного перетворення сутності та змісту конкуренції. Набуває актуальності дослідження якісно нових характеристик та властивостей конкуренції, які виникають при переході суспільства до глобалізаційно-інноваційної (постіндустріальної) стадії розвитку.

Сформувалось розуміння інноваційної конкуренції, як нової форми (нового типу) конкурентних відносин, що набуває всеосяжного характеру в умовах глобалізації світового господарства. Провідними характеристиками інноваційної конкуренції є:

- інноваційна детермінованість складових конкурентного процесу;
- набуття конкуренцією глобального характеру;
- «інституційно оформлений» характер конкурентної взаємодії;
- змагання як неконфліктна форма конкурентних відносин;
- інтегративна модель конкурентної поведінки;
- наявність у суб'єктів конкурентних відносин спільних цілей.

Розвиток країни залежить від рівня доданої вартості у виробництві продукції. І чим вищий її рівень, тим більш конкурентоспроможною являється національна економіка даної країни. Загальновідомим залишається й те, що рівень доданої вартості в українських товарах складає незначну частину, тому і основу експорту складає не готова продукція, а сировина, яка має вартість меншу ніж імпортований товар, який вироблений з даної сировини.

Інновації грають важливу роль у розвитку економіки кожної країни. Оскільки ми живемо у світі «обмежених» ресурсів, тому впровадження інновацій вирішує дану проблему, оскільки заміна натуральної сировини штучними компонентами, захищає довкілля.

Інновації не тільки зберігають довкілля, а й розвивають економіку кожної країни, які їх впроваджують. Рівень впровадження інновацій на території України залишається низьким. За даними Лозанської школи бізнесу Корнельського університету INSEAD (Всесвітньої організації інтелектуальної власності) Україна посіла у 2014 році - 69, а у 2013 - 71 місце серед 143 країн світу – Глобальний інноваційний індекс. Даний індекс включає в себе 7 груп показників: інститути, людський капітал та дослідження, інфраструктура, досконалість ринка, досконалість бізнесу, знання та технології, кількість надрукованих робіт. Дані індексу наведені у таблиці 1 [1].

Як видно з наведеної таблиці 1 у 2014 році по відношенню до 2013 року глобальний інноваційний індекс країн світу рейтинг України підвищився на 8 позицій, та збільшився загальний показник на 0,8, що позитивно впливає на економіку нашої країни.

Також незадовільним залишається впровадження інновацій на промислових підприємствах (дані наведені в табл. 2) [2].

Таблиця 1

Глобальний інноваційний індекс країн світу за 2013-2014 рр.

2013			2014		
Рейтинг	Країни світу	Загальний показник	Рейтинг	Загальний показник	Країни світ
1	Швейцарія	66,6	1	64,8	Швейцарія
2	Швеція	61,4	2	62,4	Велика Британія
3	Велика Британія	61,2	3	62,3	Швеція
4	Нідерланди	61,1	4	60,7	Фінляндія
5	США	60,3	5	60,6	Нідерланди
6	Фінляндія	59,5	6	60,1	США
28	Чехія	48,4	7	59,2	Сінгапур
45	Молдова	40,9	26	50,2	Чехія
49	Польща	40,1	43	40,7	Молдова
62	Росія	37,2	49	39,1	Росія
71	Україна	35,8	63	36,6	Україна

Як видно з наведеної таблиці у 2013 році по відношенню до 2012 року зменшилось впровадження нових технологічних процесів на 28%, впровадження машин та устаткування – на 14,1%. Дані свідчать про незадовільний стан в цілому по впровадженню інновацій на підприємствах.

Таблиця 2

Впровадження інновацій на промислових підприємствах

Впроваджено	2012р.	2013р.	2013р. у % до 2012 р.
інноваційних видів продукції, найменувань	3403	3138	92,2
з них машин, устаткування, приладів, апаратів тощо	942	809	85,9
нових технологічних процесів	2188	1576	72
з них маловідходних, ресурсозберігаючих	554	502	90,6
Придбано нових технологій	739	651	88,1
Реалізовано інноваційної продукції, млрд.грн.	36,2	35,9	99,2

У 2013р. 1031 підприємство реалізувало інноваційної продукції на 35,9 млрд.грн., або 3,3% загального обсягу реалізованої промислової продукції (у 2012 р. відповідно 36,2 млрд. грн. та 3,3%). Реалізацію продукції за межі України здійснювали 344 підприємства, обсяг якої склав 44,7% від загального обсягу реалізованої інноваційної продукції, у тому числі в країни СНД – 25,3%.

Ще одна проблема, з якою зіштовхуються підприємці - середній розрахунковий вік обладнання перевищує 20 років, тоді як прийнятою у провідних країнах світу практикою термін служби технологічного обладнання не повинен перевищувати 7-10 років. Щорічний відсоток оновлення обладнання є надзвичайно низьким, а отже

чи можливо говорити про збільшення впровадження інновацій на підприємстві, якщо обладнання на підприємствах не відповідають ринковим стандартам. Підприємства не в змозі конкурувати з виробниками європейських країн. Крім того, останнім часом, через фінансові труднощі вітчизняні підприємства (особливо машинобудівної галузі) прагнуть забезпечити свою потребу в основних засобах за рахунок імпорту обладнання, яке було у використанні. При цьому обсяг українського ринку такого обладнання складає від 40 до 120 млн. дол. США. Таке ж становище з впровадженням інновацій в Україні. Також незадовільним залишається і фінансування інноваційної діяльності з боку держави, майже 79% від витрат належить самим підприємствам, а державі – 1,5 %, що також негативно впливає на загальний показник Глобального інноваційного індексу.

Список літератури:

1. Глобальний інноваційний індекс – 2014 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.globalinnovationindex.org/content.aspx?page=data-analysis>.
2. Державний комітет статистики. – 2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

ЕКОЛОГІЧНА СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ

*Пономаренко Т.В., к.е.н., Генеральний директор ТОВ «Бальнеоком»,
м. Київ, Україна*

Економічна стійкість підприємства розглядається на сьогодні через призму широкого спектру підсистем, серед яких одного з пріоритетних значень набуває саме екологічна стійкість. Історичні витоки концепції стійкості суб'єкта господарювання пов'язані саме з проблемами обмеженості природних ресурсів та об'єктивною необхідністю їх раціонального використання.

Актуалізація цієї проблематики на сучасному етапі зумовлена виключною увагою світової спільноти до соціальної відповідальності бізнесу, яка передбачає взаємоузгодження економічних, соціальних та екологічних аспектів діяльності компаній. Вважаємо, що всі ці три аспекти повинні розвиватися одночасно й перманентно, що створює передумови для розвитку суб'єктів господарювання при умові збереження природних екосистем. Результати теоретичного аналізу, узагальнення і типологізації основних концепцій і теорій екологічної стійкості дозволили визначити, що вони еволюціонували у наступному порядку: ідентифікація екологічних проблем та ототожнення їх з економічним розвитком → теорії «антиросту» → теорії «якісного» економічного зростання → парадигма стійкого розвитку, яка є органічним симбіозом наукового доробку попередніх теорій і